

VINCLES

1 Els jardins de Luxemburg, a les novel·les d'Alexandre Dumas i Joseph Andras

Un escenari de París surt a les dues últimes traduccions d'Anna Casassas, tot i ser obres tan diferents com *Els tres mosqueters* (Proa) i *Lluny enllà del cel del sud* (Anagrama).

ÀLEX MILIAN

@alexmilianbeser

Quina és la probabilitat que dues novel·les, distanciades en el temps 177 anys, es troben avui, traduïdes al català per la mateixa persona (Anna Casassas) i compartint escenari literari? *Els tres mosqueters* (1844) d'Alexandre Dumas (Proa) i *Lluny enllà del cel del sud* (Anagrama) de Joseph Andras (nascut el 1984) esmenten, totes dues, els jardins de Luxemburg de París.

A *Els tres mosqueters*, després d'una de les primeres escenes que reuneixen D'Artagnan, Athos, Porthos i Aramis, el jove aspirant a mosqueter s'acaba enfrontant als altres tres. El segon que s'hi troba és Porthos: "A la porta del carrer, Porthos conversava amb un soldat de guàrdia. Entre els dos interlocutors quedava just l'espai d'un home. D'Artagnan va pensar que en tenia prou i va córrer per passar com una fletxa entre tots dos. Però no havia comptat amb el vent, que en el moment que anava a passar es va ficar sota la llarga capa de Porthos. D'Artagnan s'hi va trobar de ple. Sens dubte Porthos tenia raons per no abandonar aquella part essencial del seu vestuari, perquè en comptes de deixar anar el pany que n'aguantava, el va estirar cap a ell, de manera que d'Artagnan va quedar embolicat en el vellut pel movi-

ment de rotació causat per la resistència de l'obstinat Porthos". El resultat és una cita per a un duel a mort amb Porthos. Quan i on? "Doncs a la una, darrere del Luxemburg".

A *Lluny enllà del cel del sud* (que Anagrama publica juntament amb *Així els fem la guerra*), l'escriptor francès Joseph Andras ressegueix la vida de Ho Chi Minh quan encara no era un líder comunista vietnamita sinó el jove Nguyen Ai Quoc. "És aquí, doncs, a pocs passos del jardí de Luxemburg, que va viure Nguyen un mes d'estiu. Il·luminació ambrada, façana pàl·lida, jardineres als petits balcons de ferro colat".

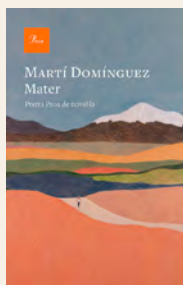
Els jardins del Luxemburg de Joaquim Sunyer (MNAC)

El futur dels suïcidis, a les ficcions futuristes de Mariló Àlvarez i Martí Domínguez

Dos autors valencians imaginem el futur tractament dels suïcidis a les seues últimes novel·les: l'àcida i negra *Suïcidis S. A.* (Crims cat), Premi Memorial Agustí Vehí, i la científica *Mater*, Premi Proa de novel·la.

Dues novel·les premiades i editades el 2022 especulen futurs diferents per a societats on el suïcidi s'ha estès d'una manera preocupant. En tots dos casos es pot llegir com una crítica a la societat actual i cap a on pot derivar. Mariló Àlvarez (Picassent, 1987) fa una novel·la carregada d'humor negre i molta reflexió a *Suïcidis S. A.*, on imagina un món que ha acceptat aquesta opció com a vàlida i la regula a través del CAS (Centre d'Assistència al Suïcidi). "L'únic element que trenca la monotonia de la cinquena planta [del CAS] (...) són un seguit de pòsters i cartells governamentals amb consignes oficials com: 'Per tu, per

ell. Suïcida't legalment', 'No estàs sol. Nosaltres t'ajudem. Suïcida't legalment' o el preferit del llepafils del Guillem: 'No et matis, suïcida't'".

Mater, en canvi, imagina una societat posthumana, on els embrions no es gesten al ventre de la mare, sinó en sacs artificials. Però aquesta societat també viu una onada de suïcidis descontrolada: "Allò alertava les autoritats sanitàries, aquella epidèmia de suïcidis. (...) Els ciutadans eren massa conscients de la seua naturalesa, deien alguns polítics, i allò comportava aquelles depressions que afectaven cada vegada més una part important de la població. Fins i tot es parlava d'un poble de suïcides. Per això alguns dirigents advocaven per afinar les lleis en aquest sentit; deien afinar com qui trempa un violí, com qui acorda la guitarra. Calia reduir el pes existencial, abaixar el nivell d'autoconsciència, fer ciutadans

més positius i optimistes, acabar amb aquella malsana penombra, incrementar les rutes hormonals del plaer. Crear individus que no perceberen la seua superfluitat, la seua insubstancialitat, que no s'adonaren que eren del tot irrelevantes, persones sempre enriolades i felices".

Mariló Àlvarez

El 'Nomenclàtor mundial' de l'IEC, un regal de Reis per a traductors i correctors

Ja no és 'Munic' sinó 'Múnic'; ja no és 'Zuric' sinó 'Zúric', i és millor 'Pequín' que 'Beijing'. Però la capital armènia ni és 'Erevan' ni és 'Ierevan'.

Fa unes setmanes anunciàvem a Vincles una eina de l'Institut d'Estudis Catalans per a topònims dubtosos del món: el *Nomenclàtor mundial*. Va ser a propòsit de dos llibres sobre Rússia, *L'imperi* (Folch & Folch) de Kapuscinski i *L'última artista soviètica* (Godall) de Victòria Lomasko, els traductors de les quals triaven opcions diferents per a la capital armènia: *Erevan* i *Ierevan*, respectivament. Quina opció ha triat el *Nomenclàtor*? *Yerevan*. No hi ha pau per als traductors! Aquests llibres, en una edició renovada, s'hauran d'actualitzar. El *Nomenclàtor mundial*, que inclou 8.500 topònims, ajudarà, com a mínim, a resoldre dubtes prèviament. És accessible al Portal de recursos de l'IEC www.iec.cat/llengua/recursos.asp

